

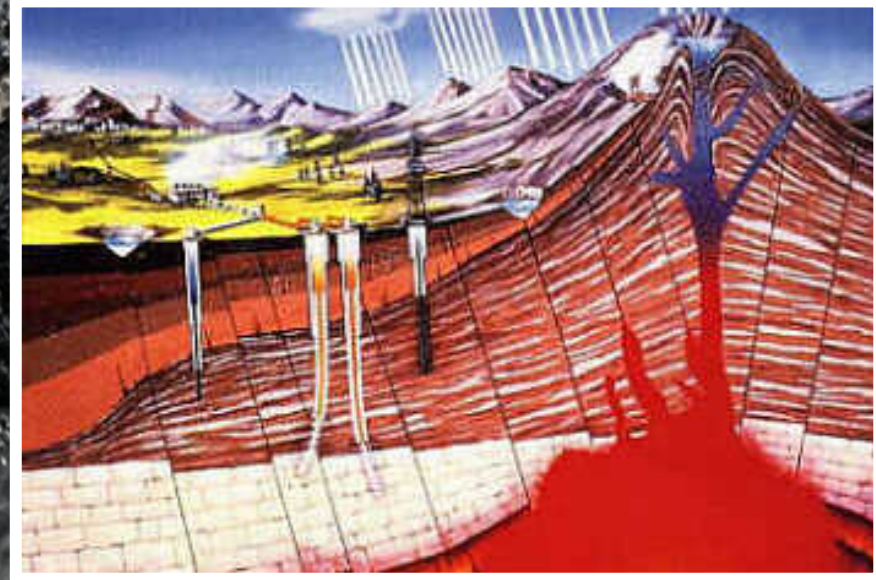
เชื้อเพลิงซากดึกดำบรรพ์ (Fossil Fuels)

- ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเชื้อเพลิงซากดึกดำบรรพ์
- การเกิดปิโตรเลียมและการสำรวจ

กระบวนการเกิดเชื้อเพลิงซากดึกดำบรรพ์

เกิดจากการแปรสภาพของซากพืช และ
ซากสัตว์ที่ตายและสะสมทับถมอยู่ในชั้นตะกอนใต้
ผิวโลกเป็นเวลาหลายล้านปีภายใต้สภาวะแวดล้อม
ที่อุณหภูมิและความดันสูง ทำให้สารอินทรีย์ในชั้น
ตะกอนเปลี่ยนสภาพเป็นเชื้อเพลิงซากดึกดำบรรพ์

เชื้อเพลิงซากดึกดำบรรพ์ที่นำมาใช้ประโยชน์

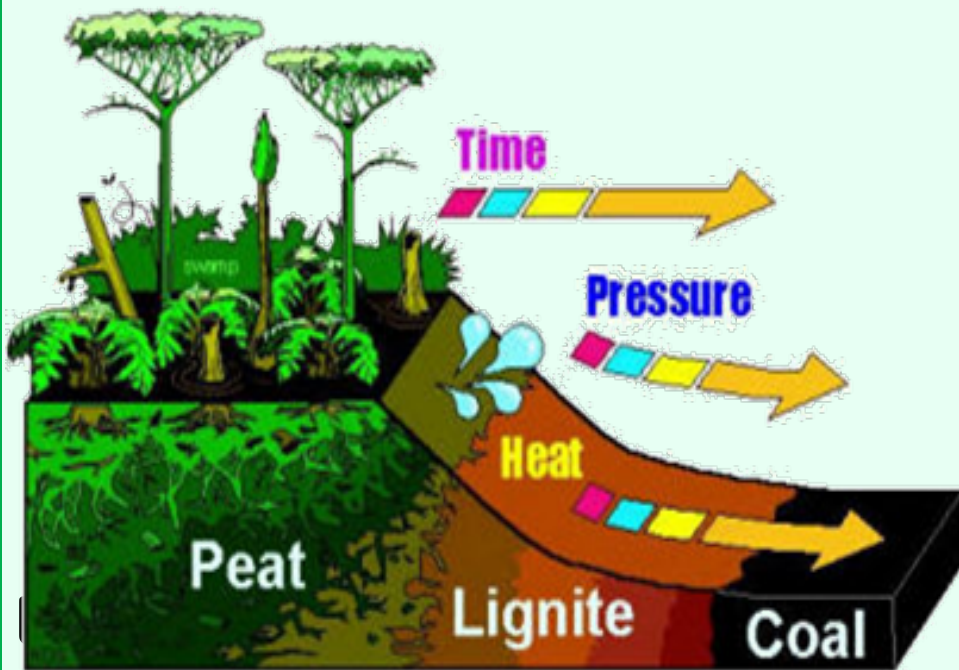

ถ่านหิน (coal)

เป็นหินตะกอนที่มีสีดำหรือสีน้ำตาลดำ มีลักษณะแข็ง เพราะสามารถติดไฟได้ มีส่วนประกอบที่สำคัญคือ สารประกอบของ

เกิดจากการสะสมของซากพืชใต้แหล่งน้ำ

และโคลนตม เมื่อมีการทับถมมากขึ้น ทำให้แหล่งสะสมตัวนั้นได้รับความกดดันและความร้อนที่มีอยู่ภายในโลกเพิ่มขึ้น ซากพืชเหล่านั้นก็จะการเปลี่ยนแปลงกลายเป็นถ่านหินชนิดต่าง ๆ

ถ่านหิน (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อสมบัติของถ่านหิน☀️

ชนิดของพืช

การเน่าเปื่อย

ปริมาณสารอินทรีย์

อุณหภูมิและความดัน

ถ่านหิน
(ต่อ)

ประเภทของถ่านหิน

Peat

Lignite

Subbituminous

Anthracite

Bituminous

ถ่านหิน
(ต่อ)

Peat

ประกอบด้วยซากพืชซึ่งบางส่วนได้สลายตัวไปแล้ว แต่ซากพืชบางส่วนยังสลายตัวไม่หมด ยังมองเห็นเป็นลำต้น กิ่ง หรือใบ มีสีน้ำตาลถึงสีดำ มีปริมาณคาร์บอนต่ำ สามารถใช้เป็นเชื้อเพลิงได้

ถ่านหิน
(ต่อ)

Lignite

เป็นถ่านหินที่มีสีน้ำตาลผิวด้าน มีซากพืชหลงเหลืออยู่
เล็กน้อย มีออกซิเจนค่อนข้างสูง เมื่อติดไฟมีควันและเถ้าถ่านมาก
ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับผลิตกระแสไฟฟ้า บ่มไบโogas

ถ่านหิน
(ต่อ)

Subbituminous

มีสีน้ำตาลถึงสีดำ ผิวมีทั้งด้านและเป็นมัน มีทั้งเนื้ออ่อนและเนื้อแข็ง มีคาร์บอนสูงกว่าลิกไนต์ เป็นเชื้อเพลิงที่มีคุณภาพเหมาะสมในการผลิตกระแสไฟฟ้าและงานอุตสาหกรรม

ถ่านหิน
(ต่อ)

Bituminous

มีสีน้ำตาลถึงสีดำสนิท มีเนื้อแน่น แข็ง ประกอบด้วยชั้น
ถ่านหินสีดำมันวาว ใช้เป็นเชื้อเพลิงเพื่อการถลุงโลหะ และเป็น
วัตถุดิบเพื่อเปลี่ยนเป็นเชื้อเพลิงอื่นๆ

ถ่านหิน
(ต่อ)

Anthracite

มีลักษณะดำเป็นเงา มันวาวมาก มีรอยแตกเว้าแบบก้อน
หอย มีค่าความร้อนสูงแต่ติดไฟยาก เมื่อติดไฟให้เปลวไฟสีน้ำ
เงิน ไม่มีควัน ใช้เป็นเชื้อเพลิงในอุตสาหกรรมต่างๆ

ถ่านหิน (ต่อ)

สูง

ค่าความร้อน

ต่ำ

Peat

Lignite

Subbituminous

Bituminous

Anthracite

ต่ำ

ค่าพลังงาน/คาร์บอน

สูง

ถ่านหิน (ต่อ)

แหล่งถ่านหินในประเทศไทย

มีแหล่งถ่านหินกระจายอยู่**ทั่วทุกภาค**
ถ่านหินส่วนใหญ่ที่พบคือ **ลิกไนต์** และ **ซับบิทูมินัส**
ซึ่งมี**คุณภาพต่ำ** แหล่งถ่านหินที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ
คือ**ที่แม่เมาะ จ.ลำปาง** รองลงมา **จ.กระบี่** มีการ
นำลิกไนต์มาใช้แทนน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งใน**ด้านการ**
ผลิตกระแสไฟฟ้าและอุตสาหกรรม

ถ่านหิน (ต่อ)

การใช้ประโยชน์จากถ่านหิน

1. นำมาเป็นเชื้อเพลิงเพื่อให้ความร้อนโดยตรง

ถ่านหิน
(ต่อ)

การใช้ประโยชน์จากถ่านหิน

2. นำมาผลิตเป็นถ่านสังเคราะห์ หรือถ่านกัมมันต์
(Activated Carbon) เพื่อดูดกลิ่น ดูดสี รวมทั้งใช้ใน
อุตสาหกรรมยา

ถ่านหิน (ต่อ)

การใช้ประโยชน์จากถ่านหิน

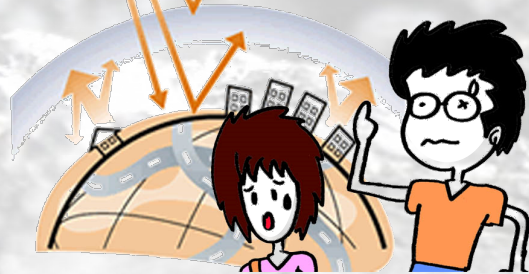
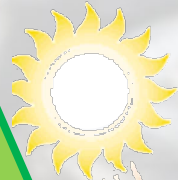
3. นำมาผลิตเป็น**คาร์บอนไฟเบอร์** (Carbon Fiber) ซึ่งเป็นวัสดุที่มีความแข็งแรง มีน้ำหนักเบา เพื่อนำไปผลิตอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ต้องการความแข็งแรงแต่น้ำหนักเบาต่อไป

ถ่านหิน (ต่อ)

ผลกระทบจากถ่านหิน

หินน้ำมัน (Oil shale)

หินตะกอนเนื้อละเอียดที่มีการเรียงตัวเป็นชั้นบางๆ มีสารประกอบอินทรีย์ที่สำคัญคือ **เคโรเจน (kerogen)** แทรกอยู่ระหว่างชั้นหินตะกอนส่วนใหญ่เป็นหินดินดาน มีสีน้ำตาลอ่อนจนถึงน้ำตาลแก่

เกิดมาจากการสะสมและทับถมตัวของซากพืชจำพวกสาหร่าย และสัตว์พวกแมลง ปลา และสัตว์เล็ก ๆ ภายใต้แหล่งน้ำที่ภาวะเหมาะสมซึ่งมีปริมาณออกซิเจนจำกัด มีอุณหภูมิสูง และถูกกดทับ

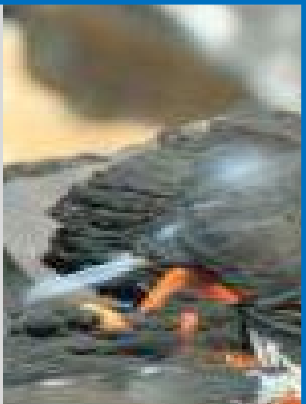

หินน้ำมัน (ต่อ)

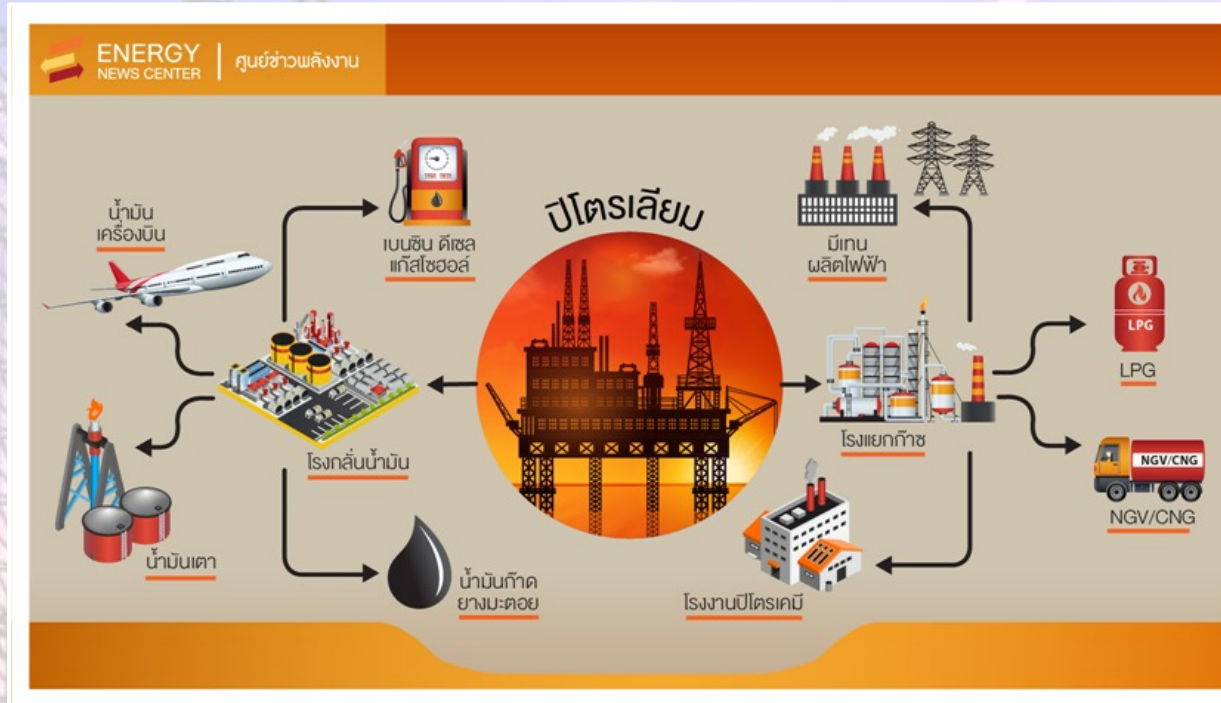
หินน้ำมันจะถูกเผาด้วยความร้อนที่สูงถึง 450-500

องศาเซลเซียส ภายใต้ภาวะที่ไร้อากาศ ทำให้ไครเจนกลั่นตัวออกมา
กลายเป็นน้ำมัน และสามารถทำการแยกออกมาได้ ขบวนการนี้
เรียกว่า retorting

การผลิตน้ำมันจากหินน้ำมันมีจำนวนลดลง เพราะ
มีผลทางด้านเศรษฐศาสตร์ และมลภาวะที่เกิด
จากการเผาหินน้ำมัน

ปิโตรเลียม (Petroleum)

ปิโตรเลียม เป็นสารประกอบไฮโดรคาร์บอนที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติในชั้นหินใต้พื้นผิวโลก จากการสลายตัวของสารอินทรีย์ ซึ่งมีธาตุที่เป็นองค์ประกอบหลักคือ ไฮโดรเจน และคาร์บอน

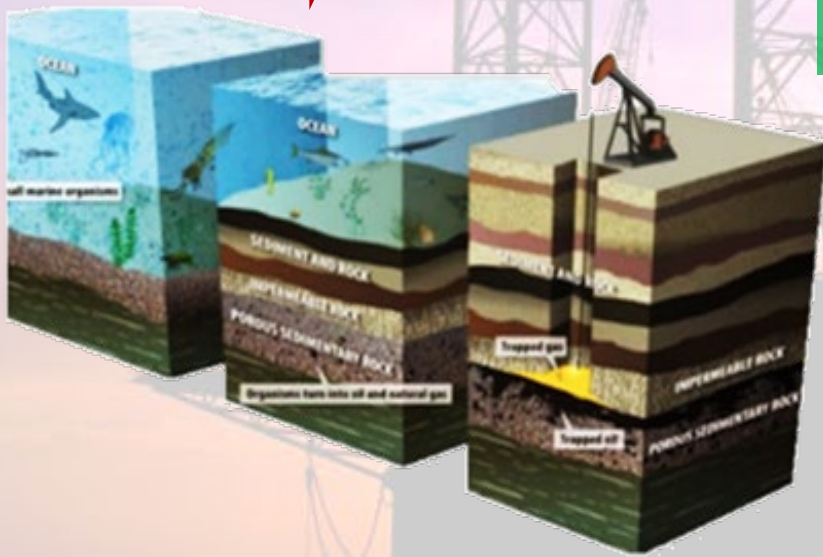
ปิโตรเลียม (ต่อ)

กระบวนการเกิดปิโตรเลียม

ซากพืชและซากสัตว์ในทะเลทับถม
คลุกเคล้ากับตะกอนในชั้นกรวดทรายและ
โคลนตม

สารอินทรีย์ใน หินต้นกำเนิด แยกสลาย
สารประกอบไฮโดรคาร์บอน ธาตุ
ไนโตรเจนและกำมะถัน

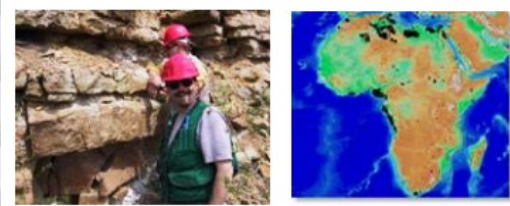
แทรกอยู่ในชั้นหินกักเก็บ อยู่ระหว่างชั้น
หินดินดาน ซึ่งเป็นชั้นหินปิดกั้น กั้น
ไม่ให้ไหลออกไปได้

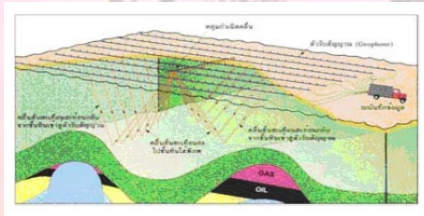
ปิโตรเลียม (ต่อ)

การสำรวจปิโตรเลียม

มี 3 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 การสำรวจทางธรณีวิทยา ช่วยคาดคะเนโอกาสที่จะพบหินที่เอื้อต่อการกักเก็บปิโตรเลียม

ขั้นที่ 2 การสำรวจทางธรณีวิทยาฟิสิกส์ ช่วยกำหนดขอบเขตและโครงสร้างของชั้นหินที่อาจจะเป็นแหล่งกักเก็บปิโตรเลียม

ขั้นที่ 3 การเจาะสำรวจ ช่วยให้ได้ข้อมูลยืนยันว่าบริเวณที่สำรวจมีปิโตรเลียมอยู่จริง และมีปริมาณคุ้มค่าแก่การลงทุน

THE

END

LQM

MOJ